

अतितीव्र श्वसनक्रिया दोष विकार (ARDS)

अतितीव्र श्वसनक्रिया दोष विकार (Acute Respiratory Distress Syndrome - ARDS) हा आजार माणसांचा जिवघेणा आजार आहे. या आजाराला अनेक वेळा म्हणजे 90% पेशंट मृत्युमुखी पडतात. या आजाराचे प्रमाण साथीच्या आजारात जास्त आहे. पावसाळ्यात होणाऱ्या व्हायरल विषाणूंच्या साथीमुळे अनेक वेळा या प्रकारचा दोष पेशंटच्या छातीमध्ये दिसतो.

विषाणूची (viral) इन्फेक्शनची साथ गेल्या चार वर्षात पावसाळ्याच्या सुरुवातीला पहायला मिळत होती. 'स्वायन फ्ल्यू' व इतर विषाणूंच्या साथीत ARDS हा छातीत दोष दिसतो. हा दोष बऱ्याच वेळा उशिरा दिसतो. त्या अगोदर सर्दी, खोकला, तपास हा त्रास चालू असतो. तापाचे प्रमाण वाढायला लागते. पेशंटला

धाम लागायला लागते. खोकला कोरडा असतो. अशा वेळी पेशंटचे ओठ, नखे, निळी दिसायला लागतात. पेशंटची श्वासाची गती वाढलेली असते. पेशंटला झोपताना त्रास होतो. म्हणून पेशंटला बसून राहायला आवडते. बोलताना पेशंटला पूर्ण वाक्य बोलता येत नाही. एक एक

शब्द पेशंट बोलत असतो. ARDS हा आजार इतर आजारांबरोबरसुद्धा

पहायला मिळतो. उदा. जिवणूंचे इन्फेक्शन (Bacterial Septicemia) मलेरिया व इतर प्रकारचे न्युमोनिया ARDS हा एक अती सिरिअस प्रकारचा आजार असून या पेशंटला आय. सी. यु. मध्ये ठेवणे गरजेचे असते.

सुरुवातीला नाकाद्वारे ऑक्सिजन दिला जातो. पण शरिरातील ऑक्सिजनचे प्रमाण 90% पेक्षा कमी झाले तर मात्र श्वासाचे मशिन लावले जाते. कृत्रिम श्वासाचे मशिन दोन प्रकारची असतात. बॉन इन्वेजिव म्हणजे नाकाला व तोंडाला मास्क लावून मशिन लावले जाते. या मशिनद्वारे जर श्वास व्यवस्थित होत असेल व शरिरातील ऑक्सिजनचे प्रमाण 90% पेक्षा जास्त राहत असेल तर तसेच दोन ते तीन दिवस हे मशिन वापरले जाते. जर पेशंटचा श्वास या मशिनवर व्यवस्थित चालत नसेल तर श्वसननलिकेत नळी (Endotracheal Tube) घालून पेशंटला श्वास दिला

जातो. त्याला इन्वेजिव व्हेंटिलेटर असे म्हणतात. या मशिनद्वारे श्वास दिला जातो. हे मशिन चार ते पाच दिवस वापरले जाते. या बरोबरच पेशंटचे ब्लडप्रेसर व इतर महत्वाच्या अवयवांचे कार्य पाहिले जाते व त्यानुसार उपचार केले जातात. (ARDS) या आजारात फुफ्फुस हे दगडासारखे कठीण होते.

फुफ्फुसात पाणी सादून राहते. फुफ्फुसाची अकुंचन व प्रसरण होण्याची आणि ऑक्सिजन व कार्बन डायऑक्साईड देवाण-घेवाण करण्याचे कार्य कमी होते. यामुळे शरिरात ऑक्सिजनचे प्रमाण कमी होते आणि कार्बन डायऑक्साईडचे प्रमाण वाढते. छातीच्या एकसरेमध्ये अनेक न्युमोनियासारखे अनेक डाग दिसतात)

ARDS आजारापासून दक्षता घेणे फार गरजेचे आहे. असा त्रास असेल तर लवकरात लवकर छातीचा फोटो काढून निदान करणे गरजेचे आहे.

दमा हा पाऊस, थंडी, पूर्वेचा वारा, ढगाळलेले आकाश, कफकर आहार इत्यादीमुळे वाढू शकतो, असा आयुर्वेदात उल्लेख आहे. दमा हवामानावर अवलंबून आहे. वातावरणात बदल झाला की पेशंटचा त्रास वाढतो. परंतु, शास्त्रीय दृष्ट्या वैद्यकीय क्षेत्रात मात्र याबद्दल फारसे संशोधन झालेले नाही. फेब्रुवारी 2004 साली झालेल्या 'जागतिक दमा परिषद' बँकोक, थायलंड येथे ढग व धुके यांचा दम्याच्या पेशंटवर परिणाम? असा एक प्रबंध सादर केला. याविषयी संबंधी हा एकमेव प्रबंध आतापर्यंतच्या

वातावरण व दमा...

दम्यासंबंधीच्या शास्त्रीय संशोधनात आहे. अशी नोंद झाली आहे.

ढग आल्यानंतर पेशंटला दम लागतो, हे पेशंटची कॉम्प्युटर (स्पायरोमिटर) फुफ्फुसांच्या कार्याचा उल्लेख घेऊन सिध्द करण्यात आलेले आहे. ढगाळ वातावरणात पेशंटला त्रास का होतो? याची कारणे खालील प्रमाणे -

1) ज्यावेळी ढग येतात, त्यावेळी वातावरणात निगेटीव्ह आयॉनिक चार्ज असणारे पार्टिकल्स हे वाढतात. त्यामुळे वातावरणातील अॅलर्जिक्स तीव्रता वाढते व त्याचा परिणाम पेशंटच्या फुफ्फुसावर होत असतो.

2) सुर्य किरणांपासून पृथ्वीवर अल्ट्रा व्हायलेट किरणे पडतात. ही किरणे वातावरणात परावर्तीत होतात व अल्ट्रा व्हायलेटच्या किरणांची मानवी शरिरावर होणारी प्रक्रिया कमी होते. परंतु, ज्यावेळी ढग येतात. त्यावेळी मात्र, ही किरणे वातावरणात परावर्तीत होत नाहीत. त्यामुळे पेशंटला दम्याचा त्रास वाढतो.

3) ज्यावेळी ढग येतात त्यावेळी वातावरणात आर्द्रता वाढते. त्यामुळे परागकण व प्रदुषणाचे घटक जे हवेच्या वरच्या थरात असतात. ते खालील थरात येतात. त्यामुळे पेशंटला दम्याचा त्रास होतो.

वरील तीन शास्त्रीय सिध्दांत या परिषदेत मांडण्यात आले होते. हे जगभरातील दमा तज्ज्ञांनी तत्वतः मान्य केले

आहे. परंतु, अजून या विषयावर शास्त्रीय संशोधन गरजेचे आहे.

बऱ्याच पेशंटना ज्यावेळी पहिला पाऊस पडतो, त्यावेळी दम्याचा त्रास होत असतो. वातावरणात हवेतील प्रदुषणामुळे अनेक रासायनिक घटक ढगात साठवलेले असतात. सुरुवातीचे जे ढग येतात. त्यामुळे बरेच रासायनिक पदार्थ ज्या भागात जादा प्रदुषण आहे. तेथे मिसळतात. उदा. शहराचा वरचा भाग, कारखाने, वाहने

पान नं. 4 वरती...

पा
हि
जे
त

श्रीरत्न पॅरामेडिकल
कॉलेज, कराड

» नर्सिंग इनचार्ज
GNAM/ANAM

» नर्सिंग कॉलेज
प्रिन्सीपॉल
BSc. Nursing

» रिसेप्सनिस्ट

» वॉचमन

--: संपर्क :-

श्रीरत्न हॉस्पिटल, कराड

संपादकीय

पर्यावरण

मनुष्य आणि पर्यावरण यांचा संबंध मनुष्याच्या उत्पत्तीपासून येतो. दिवसेंदिवस मनुष्य व निसर्ग यातील दुरावा वाढत चालला आहे. मनुष्याच्या प्रत्येक क्रिया निसर्गावर अवलंबून आहेत. तरीसुद्धा आपण निसर्गापासून फार कमी घेण्याचा प्रयत्न करत असतो. निसर्गावर मात करणे ही फार अवघड गोष्ट आहे. तरी माणूस वेळोवेळी निसर्गावर अतिक्रमण करत आहे. ज्या गोष्टी खरोखर गरजेच्या आहेत. त्याकडे पूर्णपणे दुर्लक्ष करून त्यावर अतिक्रमण करण्याचा प्रयत्न करत असतो. अनेकवेळा आपण प्रदुषणकरून निसर्गाचा समतोल बिघडवत असतो आणि त्यातून अनेक आजार निर्माण होत असतात. खरंच आपण यावर विचार करणे काळाची गरज आहे आणि आपली पुढची पिढी जगण्यासाठी आपल्याला हे करणे गरजेचे आहे. पाण्यावर अतिक्रमण, जंगलावर अतिक्रमण, हवेत अतिक्रमण या सगळ्यांमुळे आपण झाडांवर अनेक प्राण्यांवर अन्याय करत आहोत आणि त्यांच्या कुळीचा किंवा प्राणी जगताचा नाश करत आहोत. उदाहरण घ्यायचे झाले तर आपण आपल्या स्वतःसाठी, शेतीसाठी, घरासाठी जंगल तोड करून सर्व जंगले ओसाड केली. त्यामुळे जंगलातील प्राणी शहरात येऊन माणसांवर हल्ले करू लागले. गेल्या काही वर्षात बिबट्या, वाघ कराडमध्ये आला. आपण त्यांना मारून टाकले. वाघांची संख्या जगात कमी होत आहे. खूप कमी प्रमाणात वाघ पहायला मिळतात. कारण आपण त्यांचे जगण्याचे हक्क हिंसकावून घेतले आहेत. जंगल प्राणी या शिवाय जे जगू शकत नाहीत.

आपणाला सध्या पक्षी पहायला सुद्धा मिळत नाहीत. शहरात राहणारे कित्येक वर्षे पक्षी पहात नाहीत. पहायचे म्हंटले तर चिडीया घर जपू राहते. असे का होते. आपण झाडे तोडून तोडून टाकली आणि त्याठिकाणी बिल्डिंग बांधल्या. त्यामुळे हवामानातील समतोल बिघडला आणि पक्षांची संख्या कमी झाली. कारखान्याचे व मनुष्याने केलेल्या दुषित पाण्यामुळे नदीत ओढ्यात मासे दिसत नाहीत. कारण त्याला जगण्यासाठी पोषक वातावरण नाही. समुद्रातून येणारे अनेक मासे नदीत अंडी घालतात व परत समुद्रात जातात. अंड्यातून बाहेर पडणारी पिल्ले परत समुद्रात जातात. दिडशे दोनशे कि.मी. प्रवास करून अनेक मासे नदीत येतात व अंडी घालतात. परंतु, आपण नदीतील सर्व वाळू अंड्यासकट उपसून काढतो व अनेक मास्यांच्या प्रजातीची अंडी बाहेर फेकली जातात. त्यातून मासे तयार होत नाहीत. त्यामुळे अनेक माशांच्या जाती दुर्मिळ व्हायला लागल्या आहेत. नदीतील नैसर्गिक फिल्टर मासे हि आपली नदी स्वच्छ ठेवतात. पाण्यातले अनेक किटक, किडे, जंतू खातात व पाणी स्वच्छ करतात. त्यानंतर आपण मारून टाकतो आणि त्यामुळे पाण्याद्वारे होणाऱ्या आजारांला आपण समोर जावे लागते. डोंगर जाळणे हे आपण आपला शौक म्हणून करतो. एका रात्रीत अनेक डोंगर उजाड करतो. अनेक प्राणीमात्राची हाणी करतो. कित्येक किडे-किटक पक्षी व नविन रोपे आपण एका रात्रीत जाळून टाकतो. मोठी झालेली अनेक झाडे जळून जातात. कशी झाडे येणार ? कोटून पक्षी येणार? आणि कोटून पाऊस पडणार? ही गोष्ट खरंच विचार करण्यासारखी आहे.

वनस्पतींवरचा रोग कमी व्हावा, शेतात तृण, उगवू नये म्हणून आपण तृणनाशकांचा खूप वापर करावा, यामुळे अनेक रासायनिक पदार्थ फळात, पाण्यात, पाले भाज्यात शोषून घेतली जातात. या रासायनिक पदार्थांमुळे व पिक जादा यावे म्हणून वापरल्या जाणाऱ्या रासायनिक खतांमुळे अनेक आजारांचे प्रमाण वाढायला लागले आहे. आपल्या शरिरातील पेशींवर सुद्धा यांचा परिणाम होतो. त्यामुळे डायबेटीस, पार्किंसोनिझम अनेक मेंदूचे आजार किडणीचे आजार होत आहेत व त्यांचे प्रमाण वाढत चालले आहे. आपण किटकनाशके खते व तृणनाशके कमी करू शकतो. का यावर सखोल विचार करणे गरजेचे आहे. कारण त्यामुळे अनेक प्राणी जातींचा नाश होत आहे. मनुष्य सुद्धा यातील एक आहे. पर्यावरण दिनाच औचित्य साधून विचारांचा एक वेगळा प्रवाह समाजात निर्माण व्हावा, या प्रवाहात अनेकांनी सामील व्हावे, व आपण आपल्या समाजाची विचार करण्याची पध्दत बदलावी. त्यामुळे पुढच्या अनेक प्राण्यांच्या पक्षांच्या, वनस्पतींच्या पिढ्या चांगल्या प्रकारे जगतील, नुसत्या माणसांच्याच नव्हे!

Charles Robert Darwin was born in Shrewsbury on February 12, 1802, His father was a successful and wealthy physician. He is considered as the greatest Biologist.

At school Charles had

no interest in classical languages and ancient history. He liked to collect shells birds egg's and coins and also likes to watch birds and insects. He helped his brother make chemical experimenk at home. He said in later years that these activities were the best part of his education.

At the age of 16, Darwin

began to study medicins at the university of Edinburgh. Here too. he was not interested in coursed. In 1828, he transferred to Combridge. He devoted most

of his time to study plants and animals. He recieved his bachelors degree in 1831.

The event that shaped his life was and appointment as an unpaid naturalist on the exploring ship Beagle. It left England on December 27, 1831 to make astronomical obesevations, chaet the southern coast of south America and sail

around the world. The vauage lasted until October 1836. During those five yeras darwin examined geologic formations, Collected tossils and studied plant a n d animals

He also began to doubt that the many species of living things has cme into being at one mment soon after returining to England he began to collect information on the subject now called Evolution.

Darwin's theories of Evolution are still now interpreted, defined or criticized.

CHARLES DARWIN/ 1809-1882

THEORY OF EVOLUTION

सर्दीसाठी उपचार पध्दती

सर्दीसाठी उपचार पध्दती ही प्रत्येक पेशंटला वेगवेगळ्या असू शकते. प्रथमतः अॅलर्जीची आहे की इन्फेक्शनमुळे म्हणजेच जंतू संसर्गामुळे झाली आहे का? हे जाणून घेणे गरजेचे आहे. विषाणू जीवाणूंमुळे सर्दी होते. त्यासाठी जंतू नाशक औषधे उपयोगी पडतात. ती फार थोड्या दिवसांसाठी असती. परंतु, वारंवार जर सर्दी होत असेल तर मात्र अॅलर्जीमुळेच असू शकेते.

अॅलर्जीच्या सर्दीची उपचार पध्दती खालील पध्दतीने करता येते -

अ) अॅलर्जन कमी संपर्क ठेवणे -

हे जरी सांगायला सोपे असले तरी प्रत्यक्षात कृतीत आणण्यात फार अवघड प्रकार आहे. कारण अॅलर्जन शोधणे महत्त्वाचे आहे. ते बरोबर असतील असेही आपण सांगू शकत नाही. काही वेळा अॅलर्जी टेस्ट केल्यानंतर आपणास अॅलर्जी आहे ते समजते.

परंतु ते जर पराग कण किंवा धुळीतील असली तर टाळणे फार अवघड आहे. खाण्यातील असतील तर ते आपण थोडे बहुत पाळू शकतो. जर समजा पराग कणाची अॅलर्जी असेल तरी ते एवढे लहान असतात की, आपल्याला समजतसुद्धा नाहीत. की वातावरणात आहेत किंवा नाहीत. वाऱ्यामुळे परागकण खूप दूरपर्यंत पसरत असतात. आपण जरी वनस्पतीच्या सानिध्यात गेलो नाही तरी परागकण आपल्या सानिध्यात येऊ शकतात. जर समजा अॅलर्जी मांजराच्या कातडीची असेल तर ती आपण टाळू शकतो.

मांजराला आपण घराबाहेर काढू शकतो. डस्ट माईडची असेल तर आपल्या खोलीतील अडगळ काढू शकतो. अंथरून, पांघरून स्वच्छ ठेवून सूर्य प्रकाश बेथरूममध्ये येईल याची व्यवस्था करू

शकतो. डस्टमाईड किलर स्प्रे मारू शकतो.

पराग कण व बुरशीची अॅलर्जी कशी टाळावी ?

- 1) ज्यावेळी पराग कणांची घनता व प्रसार जास्त होतो. त्यावेळी घरीच राहणे.
- 2) एअर कंडीशनर ज्याला बॅक्टिरिया व परागकण फिल्टर आहे असा वापरणे.
- 3) घराच्या खिडक्या सकाळी व सायंकाळी बंद करून ठेवणे. (ज्यावेळी पराग कणांचा ऋतू असतो. त्यावेळी खिडक्या बंद करणे)
- 4) घरात बुरशी होणार नाही याची काळजी घेणे, घरात झाड्यांच्या कुंड्या न ठेवणे, वरचेवर कलर करून बुरशी कमी करणे, बाथरूम व कोंदट ठिकाणे स्वच्छ ठेवले.
- 5) शक्य असेल तर तोंडावर मास्क वापरणे.

ब) औषध उपचार पध्दती -

- 1) अॅन्टी हिस्ट मिनिक्स - पान नं. 4 वरती...

W
A
N
T
E
D

SHRIRATNA HOSPITAL, KARAD.

» Consultant Physician

M.D. (Med / Chest)

» RMD

M.B.B.S. / B.A.M.S. / B.H.M.S.

» Nurisng Incharge

G.N.A.M. / A.N.A.M.

» Phyiotherapist

» Lab Technician

D.M.L.T. / C.M.L.T.

» Manager (General)

» Manager (Account)

» Recepanist

» Wachmen

शहराच्या मध्यभागी असलेल्या या कॉलेजमधून आतापर्यंत अनेक विद्यार्थी बाहेर पडलेले आहेत आणि 100 टक्के सर्वांना नोकरी मिळालेली आहे. श्रीरत्न पॅरामेडिकल कॉलेज हे श्रीरत्न हॉस्पिटलशी सलग्न असून युनिव्हर्सिटीचे विविध कोर्सेस गेली पाच वर्षे यशस्वी राबवत आहेत. या कोर्सेससाठी 10 वी पास/नापास आणि 12 पास/नापास विद्यार्थ्यांना कोर्सेसप्रमाणे प्रवेश दिला जातो. विद्यार्थ्यांना कमी वेळेत नोकरी मिळावी किंवा इतर शिक्षण घेत व नोकरी करत हे कोर्सेस करता येतात. त्यामुळे अनेक विद्यार्थ्यांना या कोर्सेसमुळे आर्थिक फायदा होतो. अत्यंत वाजवी फीमध्ये 'समाजकार्य' म्हणून हे कोर्सेस चालवले जातात. गरीब

श्रीरत्न पॅरामेडिकल कॉलेजमध्ये विविध कोर्सेस

वैद्यकीय क्षेत्रात झपाट्याने बदल होत आहेत. अनेक नविन तंत्रज्ञान व उपकरणे हॉस्पिटलमध्ये वापरली जातात. या उपकरणांचा वापर डॉक्टरांच्या बरोबर टेक्निशियन करत असतात. सध्या टेक्निशियनची संख्या खूपच कमी आहे. असे ट्रेन टेक्निशियन तयार करणे गरजेचे आहेत. प्रत्येक हॉस्पिटलमध्ये या टेक्निशियनची गरज आहे. त्यामुळे लवकर नोकरी मिळण्यासाठी शिवाजी युनिव्हर्सिटीचे कोर्स श्रीरत्न पॅरामेडिकल कॉलेजमध्ये सध्या चालू आहेत.

पॅरामेडिकल कॉलेजमध्ये विद्यार्थ्यांना रुग्णांच्या आजारांबाबत मार्गदर्शन करताना शिक्षक वर्ग.

होतकर विद्यार्थ्यांना क्लासेस करत करत सुध्दा नोकरी दिली जाते. त्यामुळे बहुतांशी विद्यार्थ्यांचे शिक्षण मोफत होते. श्रीरत्न पॅरामेडिकलच्या कोर्सेसची परिक्षा शिवाजी विद्यापीठ घेते. त्यामुळे सर्व विद्यार्थ्यांना शिवाजी विद्यापीठाचे सर्टिफिकेट मिळते. आपले ज्ञान वाढविण्यासाठी व उच्च पगाराची नोकरी मिळण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी झटपट नोकरी मिळवून देणारे पॅरामेडिकल कोर्स करावे, त्यामुळे बऱ्याच विद्यार्थ्यांचा वेळ व पैसा याची बचत होते.

1) इमर्जन्सी मेडिकल सर्व्हिसेस (EMS)
- हा कोर्स एम. बी. बी. एस., बी. ए. एम.

एस., बी. एच. एम. एस., या डॉक्टरांच्यासाठी असून या कोर्समध्ये आपण इमर्जन्सी पेशंट कसे तपासावे, त्यामध्ये तातडीचे कोणते उपचार करणे गरजेचे आहे.

त्या पेशंटचा आजार ओळखून त्यांना कोणत्या स्पेशॅलिटी हॉस्पिटलमध्ये अॅडमिट करावे किंवा क्लिनिकमध्ये इमर्जन्सी आली तर ती कशी तत्परतेने हताळावी, याचे सर्व प्रॅक्टिकल ज्ञान दिले जाते. गेल्या पाच वर्षांत अनेक डॉक्टरांनी या कोर्सचा फायदा करून घेतला आहे. कोर्समधून बाहेर पडलेले अनेक डॉक्टर पुणे, मुंबई, कराड येथे अनेक चांगल्या आय.सी.यु.मध्ये काम करत आहेत. या कोर्समध्ये ट्रेनिंग घेणारे डॉक्टर

आय.सी.यु. उत्तम प्रकारे मॅनेज करू शकतात. शिवाजी युनिव्हर्सिटीचे कोर्सेस अनेक विद्यार्थ्यांना व पेशंटलासुध्दा जिवनदायी ठरत आहेत. नव-नविन तंत्रज्ञानाची माहिती विविध प्रकारे औषधाचे ज्ञान व एक वर्षाचा कमी कालावधीमध्ये शिकण्याची संधी कोणत्याही डॉक्टरांनी घालवू नये, प्रत्येक डॉक्टरांना या कोर्सची गरज आहे. कोर्समुळे डॉक्टरांचा आत्मविश्वास वाढून पेशंटला चांगली तत्पर सेवा देता येईल. तसेच अनेक खेडेगावातील पेशंटला जीवनमृत्यूच्या कठीण प्रसंगातून वाचवण्यासाठी अशा ट्रेन डॉक्टरांची मदत होईल.

2) आय. सी. यु. असिस्टंट : सध्या प्रत्येक हॉस्पिटलमध्ये आय. सी. यु. हा असतोच, पण आय. सी. यु. मध्ये काम करणारे अनेक टेक्निशियन हे फार महत्वाचे काम करतात. डॉक्टरांना सर्व बाबतीत मदत करणे हे त्यांच्यावर अवलंबून असते. टेक्निशियन विविध मशिनची माहिती असते. प्रत्येक मशिन कसे चालवायची मशिनची काळजी काय घ्यायची पेशंटची काळजी कशी घ्यावी? या सर्व गोष्टींचे ज्ञान टेक्निशियनला दिले जाते. आय. सी. यु. मधील लोकांना पेशंटला इमर्जन्सीमध्ये काम करायचे कार्डीओप..... रिसेसरेशन कसे करावे याचे मार्गदर्शन केले जाते. हा कोर्स

एक वर्षाचा असून एक वर्षात अनेक मेडिकल क्षेत्रातील उपकरणांचा अभ्यास करवून घेतला जातो. 12 वी पास विद्यार्थ्यांच्यासाठी हा कोर्स असून या कोर्समधून बाहेर पडणारे अनेक विद्यार्थी चांगल्या हॉस्पिटलमध्ये काम करत आहेत. आय. सी. यु. मधील मॉनिटर, डिफ्रिब्रिलेटर, व्हॅटीलेटर या मशिनची सखोल माहिती व कॉपीचा अभ्यास या कोर्समध्ये करवून घेतला जातो.

3) एक्सरे, इसिजी, सि.टी. स्कॅन, टेक्निशियन (X-ray, ECG, CT Scan) टेक्निशियन - या कोर्समध्ये अॅनॉटॉमी फिजिओलॉजी एक्सरे, सिटी स्कॅन, मशिनची माहिती, एक्स रे कसे काढावेत, सी. टी. स्कॅन कसे केले जाते. याबद्दलची माहिती दिली जाते. तसेच, एक्स रे व सी. टी. स्कॅनची निदान करण्याची पध्दती यांच्याबद्दल सुध्दा मार्गदर्शन केले जाते. या

पॅरामेडिकल कॉलेजमधील विद्यार्थ्यांची परिक्षा.

कोर्समध्ये सोनोग्राफी मशिनचीसुध्दा माहिती दिली जाते. सोनोग्राफी, इकोकार्डीओग्राफी मशिन कसे हाताळावे, डॉक्टरांना लागणारी माहिती कशी लिहावी, रिपोर्टिंग करणे याबद्दलची पूर्ण मार्गदर्शन या कोर्समध्ये केले जाते. कोर्सनंतर विद्यार्थ्यांना नव-नवीन क्षेत्रात नोकरी मिळते. हॉस्पिटल सी. टी. स्कॅन सेंटर्स, सोनोग्राफी सेंटर्स, एक्सरे मॅन्युफॅक्चरिंग

आणि मार्केटिंग कंपनी, सी. टी. स्कॅन मार्केटिंग कंपनी इत्यादी क्षेत्रात या टेक्निशियनला नोकरी मिळू शकते. या कोर्सला अॅडमिशन घेण्यासाठी विद्यार्थी 12 वी पास/नापास असावा, एक वर्षाचा कोर्स असून शिवाजी विद्यापीठाचे सर्टिफिकेट मिळते.

4) डायरेशियन न्युट्रिशन : हा एक नवीन पण फार महत्वाचा कोर्स शिवाजी विद्यापीठामार्फत राबविला जातो. या कोर्समध्ये हॉस्पिटलसाठी, फूड टेक्नॉलॉजी इन्डस्ट्रीसाठी आणि हॉटेल, जिम यासारख्या ठिकाणी लागणारे डायरेशियनचे शिक्षण दिले जाते. या कोर्स झालेल्या विद्यार्थ्यांना प्रचंड मागणी असून ट्रेन व्यक्तीची खूपच कमतरता आहे. या कोर्सनंतर विद्यार्थ्यांना अनेक वेगवेगळ्या क्षेत्रात नोकरी मिळू शकते. हॉस्पिटलमध्ये पेशंटला आहार नियोजन फार महत्वाचे असते. विविध आजाराच्या पेशंटला विविध प्रकारचे अन्न द्यावे लागते. त्याबद्दल या कोर्सला खूप महत्त्व आहे. शिवाजी विद्यापीठाचा हा कोर्स नोकरी, कॉलेज करत सुध्दा करता करता येऊ शकतो. या कोर्सचा फायदा आपल्या कुटूंबातील व्यक्तींनासुध्दा व्यवस्थित डायेट प्लॅनिंग करण्यासाठी होऊ शकतो. महिलांच्यासाठी हा खूप चांगला कोर्स आहे. आपले घरकाम करत काही पार्टटाईम जॉबसाठी या कोर्सचा फायदा होऊ शकतो. 12 वी पास, B.S.C., M.S.C. डॉक्टर, नर्स यांना या कोर्ससाठी अॅडमिशन दिले जाते.

5) हेल्थ असिस्टंट (Health Assistant) : प्रत्येक दवाखान्यात असिस्टंटची गरज असते. हमखास नोकरी

श्रीरत्न हॉस्पिटल कराड पॅरामेडिकल कोर्सेस शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर लोकविकास केंद्र मान्यताप्राप्त कोर्सेस

प्रवेश सुरु

इमर्जन्सी मेडीकल सर्व्हिसेस (E.M.S.)

पात्रता : M.B.B.S., B.A.M.S., B.H.M.S. कालावधी : १ वर्ष

आय.सी.यू.अॅसिस्टंट

पात्रता : १२ वी कालावधी : १ वर्ष

न्युट्रिशन & डायटेटीक्स

पात्रता : १२ वी कालावधी : १ वर्ष

एक्स रे, सी.टी.स्कॅन टेक्नीशियन

पात्रता : १० वी कालावधी : १ वर्ष

हेल्थ अॅस्टिटंट

पात्रता : १० वी कालावधी : १ वर्ष

संपर्क :- (०२१६४) २२५९०९ / ९८२२५९२३४७ / ९४२१२०७८१०

पान 1 वरून...

वातावरण व दमा...

यांच्या प्रदुषणामुळे पहिले ढग हे रासायनिक ढग बनतात व जेव्हा पहिला पाऊस पडतो. त्यावेळी हे रासायनिक मुख्यतः सल्फर कार्बन मोनोक्साईड हे जमिनीवर येतात.

ज्याला रासायनिक पाऊस असे म्हणतात. तसेच, अनेक परागकण जे हवेत साठलेले असतात. त्यांच्या रासायनिक कणांमुळे अॅलर्जी येण्याचे प्रमाण वाढते. त्यामुळे विशेषतः पहिल्या पावसाच्या दरम्यान बऱ्याच पेशंटचा दमा वाढतो. पावसाळ्यात गवताला फुले येतात त्यांचे पराग कणांचे प्रमाण व बुरशीचे प्रमाण वातावरणात खूप वाढते.

त्यामुळे वातावरणाची अॅलर्जन व परागकण हे खालच्या थरात येतात. तसेच धुक्यासाठी जो ढगांचा परिणाम जाणवतो तसा वातावरणात पणाम होतो. त्यामुळे थंडीच्या दिवसात पेशंटना दम्याचा त्रास जास्त होतो.

सर्दीसाठी उपचार पध्दती

उदा. सेट्रीजिन, लिवोसेट्रीजिन, अेवील इत्यादींचा वापर सर्दीसाठी फार मोठ्या प्रमाणात केला जातो.

2) डिकंजेस्टंट - परंतु, ज्यांचे नाक चोंदते त्यांनी डिकंजेस्टंट मेडिसिन असलेली औषधे घेऊ नयेत, नाकात पाणी येत असेल तर त्याचा उपयोग होतो.

3) नाकाश घालायची औषधे -

अॅटी हिस्टामिनिक, स्टीरॉईड व डिकंजेस्टंट औषधे, स्प्रे व ड्रॉपमधून घेता येतात.

नाकाचा स्प्रे कसा वापराल?

- 1) प्रथम नाक शिंकरून स्वच्छ करा.
- 2) नंतर स्प्रेची बॉटल हलवा व आतील औषधे मिसळा.
- 3) प्रथम स्प्रे वापरत असाल तर एक दोन स्प्रे हवेत मारा.
- 4) स्प्रे बसून किंवा उभे राहून वापरा. (ड्रॉप्स झोपून नाकात घाला)
- 5) एका हाताने एक नाकपुडी बंद करा व तोंड बंद ठेवा.
- 6) दुसऱ्या नाकपुडीत स्प्रेचे टोक घाला व स्प्रे दाबा.
- 7) स्प्रे नाकाच्या पोकळीत वरच्या दिशेने जाईल याची काळजी घ्या. नाकाच्या बाजूला लागणार नाही याची दक्षता घ्या.
- 8) स्प्रे बरोबर एक जोरात श्वास हुंगा.
- 9) श्वास थोडावेळ धरून ठेवा आणि नंतर हवा तोंडाने बाहेर टाका.
- 10) असे दुसऱ्या नाकपुडीसाठी करा.

वार्षिक वर्गणीदार होण्यासाठी

'श्रीरत्न स्पंदन' चे वार्षिक वर्गणीदार होण्यासाठी कृपया पुढील पत्त्यावर रु.६०/-
- मनिऑर्डर किंवा डी. डी. पाठवावा. तसेच आपले आरोग्यसंबंधीचे लेख/शंका/
'स्पंदन' मध्ये निःशुल्क छापण्यासाठी पाठवू शकता.

वर्गणीदाराचे नाव - _____

पत्ता - _____

पिन कोड नं. _____ फोन नं. _____

वार्षिक रु. ६०/-

पाठविण्याचा पत्ता - 'श्रीरत्न स्पंदन' श्रीरत्न हॉस्पिटल आणि कार्डिओथोरॅसिक
सेंटर, सुपर मार्केट शेजारी, शनिवार पेठ, कराड ४१५ ११०

'आरोग्य शिक्षणातून समाजकार्य'

हा अंक विद्यार्थी, डॉक्टर, पेशंट यांच्यासाठी असून आपण तो नोटीस
बोर्डवरती लावला तर सर्वांना फायदा होईल. आपल्या काही सूचना,
प्रश्न आम्हास कळवू शकता.

बुक-पोस्ट

Postal Reg. No. SAT/050/2012-201

प्रति,

_____

_____

_____

_____

_____